

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે
ઈન્કમ ટેક્સ રેફરન્સ નં. ૨/૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

=====

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?
- ૨ રિપોર્ટરને મોકલવો કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર સવાલનો સમાવેશ થાય છે?
- ૫ શું તે સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનું છે?

=====

સી. આઈ. ટી.... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

મેસર્સ એલ. એમ. પી. પ્રિસિઝન એન્જિનિયરીંગ પ્રા. લી.... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી સુધીર એમ. મેહતા

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રીમતી સ્વાતિ સોપારકર સાથે શ્રી બી. એસ. સોપારકર

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ:૦૭/૧૧/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. એસ. ઝવેરી)

૧. આ સંદર્ભ તરફ દોરી જતા ટૂંકા તથ્યો એવા છે કે કરદાતા કંપની રિગ્સના ઉત્પાદનમાં જોડાયેલી છે. આકારણી વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ માટે, તેણે ૨૬.૮.૧૯૮૬ ના રોજ રૂ. ૨૦,૪૮,૮૦૭ ની કુલ આવક દર્શાવતું મૂળ રિટર્ન દાખલ કર્યું હતું. કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ આકારણી પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી જેમાં કુલ આવક રૂ. ૫૬,૧૪,૭૩૦ નક્કી કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ ખાતા દ્વારા કરવામાં આવેલા સર્વેક્ષણ પછી, કરદાતાએ ૧૪.૨.૧૯૮૪ ના રોજ રૂ. ૩૮,૪૮,૮૦૭ ની આવક દર્શાવતું સુધારેલું રિટર્ન દાખલ કર્યું હતું. કલમ ૧૪૮ હેઠળ નોટિસ જારી કરીને રિટર્નને નિયમિત કરવામાં આવ્યું હતું અને કલમ ૧૪૭ સાથે વાંચવામાં આવતી કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ આકારણી પૂર્ણ કરવામાં આવી

હતી, જેમાં કુલ આવક રૂ. ૩૮,૯૬,૨૮૦ નક્કી કરવામાં આવી હતી. આકારણી અધિકારીએ દંડની કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી અને અંતે પ.૧૨.૧૯૯૧ ના આદેશ દ્વારા કલમ ૨૭૩(૨)(એ) હેઠળ રૂ. ૬,૦૦,૦૦૦ નો દંડ લાદ્યો હતો.

૨. કરદાતા સી.આઈ.ટી.(એ) સમક્ષ અપીલમાં ગયા અને સી.આઈ.ટી.(એ) એ ૨૦.૭.૧૯૯૨ ના અપીલ નંબર સીએએસ/૯૪૩/૯૧-૯૧ ના આદેશથી આ અપીલ ફગાવી દીધી. આ આદેશથી અસંતુષ્ટ થઈને, કરદાતાએ આઈ.ટી.એ.ટી. સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી. ટ્રિબ્યુનલે તેના ૨૩.૮.૯૬ ના સંયુક્ત આદેશ આઈટીએ નંબર ૩૭૧૦ અને ૩૭૧૧/અમદા/૯૨ અને આઈટીએ નંબર ૨૬૭/અમદા/૯૩ દ્વારા કેસના ગુણદોષમાં ગયા વિના કાનૂની મુદ્દા પર દંડનો આદેશ ૨૬ કર્યો હતો. ટ્રિબ્યુનલના જણાવ્યા અનુસાર, કલમ ૨૭૩ હેઠળ દંડની કાર્યવાહી માત્ર 'નિયમિત આકારણી' દરમિયાન જ શરૂ કરી શકાય છે અને આ કેસમાં કલમ ૨૭૩ હેઠળ દંડની કાર્યવાહી પુનઃઆકારણીના તબક્કામાં શરૂ કરવામાં આવી છે જેને 'નિયમિત આકારણી' કહી શકાય નહીં.

૩. ઉપરના તથ્યો પર, નીચેનો પ્રશ્ન સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યો છે:

"શું કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, ટ્રિબ્યુનલ કાયદાકીય રીતે એવું હોલ્ડ કરવામાં સાચું હતું કે કલમ ૨૭૩(એ)(એએ) હેઠળ દંડ લાદી શકાય નહીં કારણ કે તે પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહીમાં શરૂ કરવામાં આવ્યો છે?"

૪. અરજદાર માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મહેતાએ રજૂઆત કરી હતી કે આઈ.ટી. એક્ટની કલમ ૨૭૩ હેઠળ દંડની કાર્યવાહી ૧૮.૬.૧૯૮૭ ના રોજ કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ પસાર કરાયેલા મૂળ આકારણી આદેશમાં શરૂ કરવામાં આવી હતી. જોકે, મૂળ આકારણી આદેશ સામેની અપીલ બાકી હોવાને કારણે, દંડનો આદેશ આખરી થઈ શક્યો ન હતો. અંતે, ટ્રિબ્યુનલનો ૧૭.૫.૧૯૯૧ નો આદેશ સી.આઈ.ટી. ની કચેરીમાં ૧૭.૬.૧૯૯૧ ના રોજ મળ્યો હતો જેણે દંડના આદેશને આખરી આકાર આપવા માટે પૂરતો છ મહિનાનો સમય આપ્યો હતો. દંડનો આદેશ આખરી કરતી વખતે (૫.૧૨.૯૧ ના રોજ), આકારણી અધિકારીએ સ્વાભાવિક રીતે પુનઃઆકારણી આદેશને ધ્યાનમાં લીધો હતો જે તે સમય સુધીમાં (૧૫.૪.૯૧) અસ્તિત્વમાં હતો જેથી તથ્યગત રકમ નક્કી કરી શકાય. તેથી, એ કહેવું તથ્યગત રીતે ખોટું છે કે કલમ ૨૭૩(૨)(એએ) હેઠળ દંડ લાદવામાં પરિણમેલી કલમ ૨૭૩ હેઠળની દંડની કાર્યવાહી પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી દરમિયાન શરૂ કરવામાં આવી હતી.

૫. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સોપરકરે ફ્રેંચ ડાઈઝ એન્ડ કેમિકલ્સ (ઇન્ડિયા) પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ ઇનકમ-ટેક્સ, ૧૯૯૧ જી.એલ.આર. ૬૦૯ (બોમ્બે) માં અહેવાલિત કેસના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો જેમાં હેડ-નોટમાં નીચે મુજબ જણાવાયું છે:

"દંડ-એડવાન્સ ટેક્સ ચૂકવવામાં નિષ્ફળતા-દંડ માત્ર "નિયમિત આકારણી" ના કોર્સમાં જ લાદવા યોગ્ય છે - "નિયમિત આકારણી" નો અર્થ કલમ ૧૪૩ અથવા કલમ ૧૪૪ હેઠળની આકારણી થાય છે - નો અર્થ આકારણીનો પ્રારંભિક અથવા પ્રથમ આદેશ થાય છે અને આકારણીનો કોઈ પછીનો આદેશ નહીં - ઇનકમ-ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧, કલમો ૧૪૩, ૧૪૪, ૨૧૦, ૨૭૩."

૬. તેમણે કમિશનર ઓફ ઇનકમ-ટેક્સ વિ. શ્રીમતી પદમ કુમારી સુરાણા, ૧૯૯૪ જી.એલ.આર. ૧૫૫ માં અહેવાલિત કેસના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખ્યો હતો જેમાં ફકરા ૬ માં એવું જણાવાયું છે કે:

"અમને કરદાતાના કાઉન્સેલની રજૂઆતમાં વજૂદ જણાય છે અને જેમાં કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી તેવી બાબતને ઉમેરીને ઉપરોક્ત અભિવ્યક્તિના અર્થને વ્યાપક બનાવવા માટે અસમર્થ છીએ. આ વ્યાખ્યા હેઠળ, કલમ ૧૪૩ અને ૧૪૪ હેઠળ કરવામાં આવતી કાર્યવાહી જ આવરી લેવામાં આવી છે. જો ધારાસભ્યો ઇનકમ-ટેક્સ સત્તાવાળાઓને પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહીમાં પણ દંડ લાદવાની સત્તા આપવા માંગતા હોત, તો તેઓ તેના માટે જોગવાઈ કરી શક્યા હોત. અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટે સીઆઈટી વિ. શ્રીમતી જગજીત કૌર [૧૯૮૦] ૧૨૬ જી.એલ.આર. ૫૪૦ ના કેસમાં હોલ્ડ કર્યું હતું કે કલમ ૧૪૭(એ) સાથે વાંચવામાં

આવતી કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ કરવામાં આવેલી આકારણીઓ કલમ ૨૧૨(૩) ના અર્થમાં "નિયમિત આકારણીઓ" ન હતી અને તેથી, કલમ ૨૭૩(બી) હેઠળ દંડ લાદવો વૈધ ન હતો. અમે ઉપરોક્ત વ્યુ સાથે સહમત છીએ અને કલમ ૨૭૩ માં આવતા શબ્દોને કલમ ૧૪૭(બી) હેઠળની કાર્યવાહીમાં દંડ લાદવા માટે વ્યાજબી ઠેરવતા હોય તે રીતે વાંચી શકીએ નહીં. પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ દ્વારા શ્રીમતી કમલા વતી વિ. સીઆઈટી [૧૯૭૮] ૧૧૧ જી.એલ.આર. ૨૪૮ ના કેસમાં અને પટના હાઈકોર્ટ દ્વારા સીઆઈટી વિ. રામ ચંદ્ર સિંહ [૧૯૭૬] ૧૦૪ જી.એલ.આર. ૭૭ ના કેસમાં પણ આ જ વ્યુ લેવામાં આવ્યો હતો."

૭. તેમણે ડી.સ્વરૂપ, ઇનકમ-ટેક્સ ઓફિસર, કંપનીઝ સર્કલ, બોમ્બે વિ. ગેમન ઇન્ડિયા લિમિટેડ, ૧૯૮૩ જી.એલ.આર. ૮૪૧ માં અહેવાલિત કેસના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો જેમાં ફક્ત ૯ માં જણાવાયું છે કે:

"દ્રષ્ટાંત તરીકે, વધુ એક જોગવાઈનો સંદર્ભ આપી શકાય. તે જોગવાઈ સદર અધિનિયમની કલમ ૨૬૩ માં સમાવિષ્ટ છે, જે કમિશનરની રિવિઝનલ સત્તાક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૨૬૩ ની ઉપ-કલમ (૨) માં ખાસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે "કલમ ૧૪૭ હેઠળ કરવામાં આવેલ પુનઃઆકારણીના આદેશમાં સુધારો કરવા માટે ઉપ-કલમ (૧) (એ) હેઠળ કોઈ આદેશ કરવામાં આવશે નહીં". શ્રી દસ્તૂર દ્વારા

દર્શાવવામાં આવેલા દ્રષ્ટાંતો એ વાત પર પ્રકાશ પાડે છે કે કલમ ૧૪૩ અને ૧૪૪ હેઠળની "નિયમિત આકારણી" અને કલમ ૧૪૭ હેઠળની પુનઃઆકારણી સાથે સદર અધિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓમાં અલગથી વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, કલમ ૨૭૩ માં વપરાયેલી પરિભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું હોલ્ડ કરવું પણ મુશ્કેલ બનશે કે કલમ ૨૭૩ માં "નિયમિત આકારણી" શબ્દો કલમ ૧૪૭ હેઠળ કરવામાં આવેલી પુનઃઆકારણીને આવરી લેશે."

૮. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે વાદગ્રસ્ત આદેશના ફકરા ૭ માં તારણો આપ્યા છે જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૭. અમે હરીફ રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે અને માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે મોટી ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં 'નિયમિત આકારણી' ના શબ્દો પર વિચાર કર્યા પછી આ મુદ્દા પરના કાયદાની શંકા દૂર કરીને 'નિયમિત આકારણી' નો અર્થ આપ્યો છે. કોઈ શંકા નથી કે સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ તપાસ હેઠળના 'નિયમિત આકારણી' શબ્દો કલમ ૨૧૪ ને લગતા હતા પરંતુ કલમ ૨૭૩ માં વપરાયેલા 'નિયમિત આકારણી' શબ્દો પણ એ જ સંદર્ભમાં છે જે સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ હતા અને તે જ કારણો લાગુ કરવાની જરૂર છે. એકવાર આકારણી અધિકારી દ્વારા નિયમિત આકારણીમાં કલમ ૨૭૩(૨)(એ) અથવા કલમ ૨૭૩(૨)

(એએ) હેઠળ દંડની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી ન હતી, જે આ તમામ ત્રણ અપીલોમાં અસંદિગ્ધ તથ્ય છે, તો પછી પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહીમાં દંડની કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાય નહીં અને દંડ રદ કરવા પાત્ર છે. અમે કરદાતાની અપીલોને કાનૂની મુદ્દા પર મંજૂર કરતા હોવાથી, ગુણદોષ પર જવાની કોઈ જરૂર નથી અને પક્ષકારોના વિદ્વાન પ્રતિનિધિઓએ પણ અમને તે અંગે સંબોધિત કર્યા નથી."

૯. પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી અને કાગળોની તપાસ કર્યા પછી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે આ પુનઃઆકારણી હતી અને તેથી કલમ ૨૭૩(૨)(એએ) ની જોગવાઈઓ પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહીમાં લાગુ થશે નહીં. આથી, આ સંદર્ભનો જવાબ કરદાતાની તરફેણમાં અને ખાતાની વિરુદ્ધમાં આપવામાં આવે છે.

(કે. એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તી)

(કે. એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તી)

શ્રીલતા

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.